UUTISET

Laite- ja konekantaa ajetaan kuin mopoa moottoritiellä, taistelemme sitä vastaan. TUOTANTOJOHTAJA MIKA TYRVÄINEN, ISKU

Isku nostaa kotimaisen puun osuutta

Suurin kotimainen huonekaluvalmistaja investoi kymmenen miljoonaa euroa uudistuksiin. Lahden tehtaat muuttavat ensi vuonna samaan osoitteeseen.

LAHTI (MT)
Huonekaluvalmistaja Isku nostaa käyttämänsä puun kotimaisuusastetta. Sopimukset allekirjoitetaan tällä viikolla, toimitusjohtaja **Arto Tiitinen** kertoo.

Isku käyttää noin 15 000 kuutiota puuta vuodessa.

”Tavoitteenamme on nostaa kotimaisen puun osuutta”, sanoo Tiitinen.

Puun käyttö jäi pysyvästi alemmalle tasolle yhtiön oman massiivipuutehtaan ja sahauksen lopettamisen jälkeen 2008–2009.

Tuotantojohtaja **Mika Tyrväisen** mukaan Isku käyttää puuta hyvin luontevasti tuotteissaan, sillä yhtiöllä on historiaa sahurina ja levynvalmistajana.

”Monissa käyttökohteissa vaihtoehtoisia materiaaleja olisivat erilaiset muovit ja metalli.”

Puun käyttö kalusteissa riippuu Tyrväisen mukaan trendeistä. Esimerkiksi puutarhakalusteissa puun on korvannut muovi.

Laatu- ja ympäristöjohtaja **Hanna Eskola** huomauttaa, että puun käyttöön vaikuttaa myös toimistokalusteiden pienentyminen. Työpöytä on nyt metrin lyhyempi kuin 20 vuotta sitten.

”Uutta kaikki paitsi seinät”

Suurin kotimainen huonekaluvalmistaja laittaa nyt tehtaansa uusiksi.

Kolmannen polven perheyrityksen toiminta alkoi Lahden keskustassa vuonna 1928. Niemen teollisuusalueelle yhtiö muutti 1960-luvulla. Mukkulankadulla on nyt viereisillä tonteilla kaksi tehdasta, joista toinen valmistaa verhoiltuja tuotteita, toinen levykalusteita.

Ensi vuonna tuotanto siirtyy kokonaan toiseen tehtaaseen. Kahdeksan hehtaarin tuotantotilat vaihdetaan puolet pienempään. Tuotantokyky säilyy samana ja kasvunvaraa jää.

Isku investoi kymmenen miljoonaa euroa uudistuksiin. ”Uutta tulee olemaan kaikki muu paitsi seinät”, Tiitinen sanoo.

Kaikki koneet laitetaan uusiksi, paitsi pintakäsittely.

Suomessa vanhat koneet

Ensimmäinen uusi kone tulee asennukseen kuukauden päästä. Kolme cnc-konetta korvataan uudella, joka tekee kaikki puuosat. Varastot automatisoituvat, trukit vaihdetaan hihnoihin ja rutiinityötä siirtyy robotille.

Tuotannon uudistamiseen haettiin esimerkkiä ulkomailta. Suomessa alan konekanta on vanhentunut. ”Laite- ja konekantaa ajetaan kuin mopoa moottoritiellä, taistelemme sitä vastaan”, Tyrväinen sanoo.

Asiakkaalle muutos näkyy aiempaa laajempana valikoimana. Tuotteet tehdään tilaustyönä. Suunta on kohti piensarjoja. ”Ikeaa lukuunottamatta alalla ei päästä suursarjatuotantoon”, Tyrväinen sanoo.

”Optimaalinen sarjakoko on nyt 400 kappaletta, jatkossa yksi”, Tiitinen sanoo.

Ei sekajäteastioita

Alkuvuonna on lopettanut monta pientä, perinteistä kalustemerkkiä. Masku on velkasaneerauksessa. Ikea taas on laajentanut myymäläverkostoaan Suomessa.

Lisäksi huonekaluja tuodaan Suomeen 500 miljoonalla eurolla vuodessa. Tiitisen mukaan kilpailu pitää vireänä.

”Teemme pesäeron tuontikalusteisiin. Hoidamme ympäristö- ja laatuasiat eri tavalla.”

Tehtaissa on esimerkiksi luovuttu sekajätteen kierrätyksestä. Kaikki jäte lajitellaan, höytykäyttöön menee 99,7 prosenttia. Roskiksissa on rdif-koodit, joten työntekijät saavat palautteen lajittelun onnistumisesta.

Liuotinpäästöjä on onnistuttu vähentämään niin paljon, että niiden puolesta ympäristölupavelvollisuus poistuu tänä vuonna, Eskola sanoo.

Vuonna 1995 päästöjä oli vuodessa 250 tonnia, tälle vuodelle arvio on 7 tonnia. Kaikki pinnoitteet ja verhoiluliimat on vaihdettu vesiohenteisiksi.

Kotimaisia raaka-aineita

Tiitisen mukaan yhtiölle on tärkeää työllistää Suomessa ja käyttää kotimaisia raaka-aineita.

Tuotteiden kotimaisuusaste on vähintään puolet, Avainlipun vaatimusten mukaisesti. Viime vuonna yhtiö sai PEFC-sertifikaatin.

UPM Grada -puumateriaali tulee Säynätsalosta, vaahtomuovi Kouvolasta. Sängyt tekee Heinolassa Finlayson. Niihin puu tulee Karstulasta.

Kotikalusteisiin voi valita kankaan Annalalta, joka ainoana suomalaisena valmistaa huonekalukankaita Lapualla.

PAULA LIESMÄKI

» Teemme pesäeron tuontikalusteisiin. Hoidamme ympäristö- ja laatuasiat eri tavalla.«
ARTO TIITIINEN

JUHA TANHUA

Sohvan päällisen ompelemiseen menee puolitoista tuntia, kertoo Iskussa 11 vuotta huonekaluja tehnyt Tarja Blom.

Iskun tavoitteena on nostaa kotimaisen puun osuutta huonekalutuotannossa.

Antti Hämäläinen kokoaa lepotuolin runkoa. Hän työskentelee Iskulla neljättä vuotta.

Puutuoteteollisuuden liikevaihdon kehitys

Indeksi, vuosi 2010 = 100

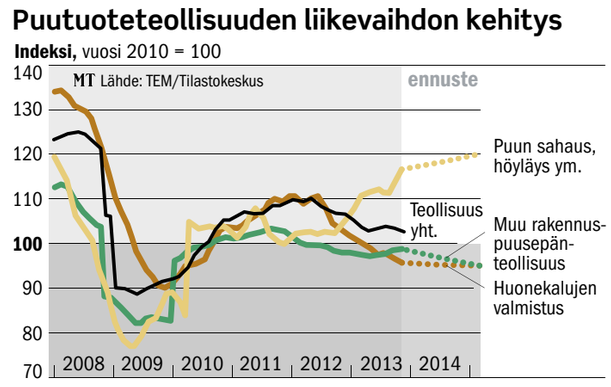

”Parempaan suuntaan mennään koko ajan”

Iskun liikevaihto on laskenut viime vuosina noin 10 miljoonalla eurolla vuodessa. Viime vuonna liikevaihto oli 130 miljoonaa euroa. Liiketulos ei ole vielä valmis.

Työntekijöitä Lahdessa on noin 500, koko kymmenessä maassa toimivassa konsernissa 850. Lomautuksia on Lahdessa päällä.

Toimitusjohtaja **Arto Tiitinen** uskoo, että tästä vuodesta tulee parempi kuin viime vuodesta. ”Kilpailukykyä on parannettu.”

Isku aloitti 1,5 vuotta sitten Lähi-idässä: Abu Dhabissa, Dubaissa ja Saudi-Arabiassa myydään kalusteita kouluihin. Ruotsissa ja Norjassa on vaihdettu jakeluverkkoa, mikä näkyy tilausten lisääntymisenä.

Suomessa Iskulla on 27 myymälää. Muutamassa on franchising-yrittäjä ja osassa tehdään yhteistyötä Vepsäläisen kanssa.

Alkuvuoden myyntilukuja Tiitinen ei kerro. ”Parempaan suuntaan mennään koko ajan.”

Kuparia näppäimistölle

Toimistokalusteet ovat Iskun suurin liiketoiminta-alue. Niissä ulkomaisia kilpailijoita ei ole yhtä paljon kuin kotikalusteissa.

Kotikalusteiden markkinaosuutta on Tiitisen mukaan vaikea sanoa tarkkaan, julkiskalusteissa se on 40–50 prosenttia.

Novart avasi viime torstaina ensimmäisen Keittiömaailman Lahden Iskuun. Yhteistyön myötä keittiökalusteiden valmistus keskitetään Nastolaan Novartin tehtaille.

Toimitusjohtaja Arto Tiitinen esittelee tuolia, jonka materiaali tehdään Säynätsalossa.

Iskulla on myös oma työterveysyhtiö Lahdessa. Siellä on kokeiltu antibakteerista kuparipinnoitetta kahvoissa, pinnoissa ja näppäimissä. Pinnoitetta tuotteistetaan nyt.

Tuotekehityksessä on lisäksi maa- ja metsätilojen olohuoneisiin ja toimistoihin suunnattu mallisto, työnimeltään Kantri.

PAULA LIESMÄKI

TOIMIALA

Uusimaa ohitti Etelä-Pohjanmaan ja Hämeen

Huonekalujen valmistus on vähentynyt Suomessa merkittävästi. Toimialan bruttoarvo oli 1,1 miljardia euroa vuonna 2012. Vuonna 2007 se oli noin 1,4 miljardia euroa.
Tänä vuonna huonekalujen valmistukseen ei ennusteta merkittävää kasvua, mutta ei myöskään laskua. Kasvupotentiaali ei ole suuri, sillä ala on hyvin riippuvainen kotimarkkinasta.
Huonekalujen vienti on romahtanut. Vienti oli 106 miljoonaa euroa vuonna 2012, kun 2008 se oli yli 200 miljoonaa euroa. Taustalla ovat taantuma ja Ikean viennin loppuminen Suomesta. Volyymiin pohjautuvien huonekalujen vienti on kokonaan katoamassa maasta.
Tuonti kasvaa. Huonekaluja tuotiin Suomeen 475 miljoonalla eurolla 2012.
Toimipaikkoja alalla oli 2011 reilu tuhat. Ne työllistivät 7 800 henkilöä. 2006 toimipaikkoja oli 1 200. 2008 ala työllisti 9 500 ihmistä.
Investoinnit ovat romahtaneet noin 40 miljoonasta eurosta noin 20 miljoonaan. Investointien määrä on ollut huonekalujen valmistuksessa pienempi kuin poistot viitenä peräkkäisenä vuotena, mikä heikentää kilpailukykyä.
Toimipaikkojen määrällä mitattuna Uusimaa on ohittanut Etelä-Pohjanmaan ja Hämeen, joissa oli pitkään eniten huonekaluvalmistajia.
Kymmenen suurinta yritystä tuottaa puolet alan bruttoarvosta. Lähes kaikki huonekaluvalmistajat ovat kotimaisia perheyrityksiä. Yli 85 prosenttia toimipaikoista työllistää alle 10 henkeä.
Vähittäiskaupan kannattavuus on heikko. Verkkokauppa muuttaa huonekalukauppaa merkittävästi.
Lähteet: Työ- ja elinkeinoministeriön toimialaraportti 2013, Puutuoteteollisuuden toimialojen näkymät -katsaus

”Asiantuntijat mukaan viennin avaamiseen”

Huonekalujen valmistus on puutuotealoista korkeimmalle jalostettu ala.

Alan synkkä tilanne ei rohkaise jalostusasteen nostamiseen, harmittelee toimialapäällikkö **Pasi Loukasmäki** Kainuun elykeskuksesta.

Huonekaluja viedään maasta toiseen runsaasti. Loukasmäki toivoo, että suomalaisyritykset ottaisivat asiantuntijoita mukaan viennin avaamiseen.

”Monet miettivät verkkokaupan tekemistä kotimarkkinoille. Pitäisi pyrkiä kansainvälisyyteen.”

PAULA LIESMÄKI

UUTISTAUSTA

Viro vaikeuksissa

Yli kymmenen vuoden ajan Viron tärkein päivälehti Postimees on kutsunut maan mielipidevaikuttajat yhteiselle lounaalle.

Seurustelun ja ruokailun ohella ohjelmaan kuuluu esitelmiä jostain ajankohtaisesta aiheesta. Kutsuttujen joukossa on aina ollut myös muutama suomalainen.

Viime viikolla pidetyn istunnon teeman voisi kääntää näin: ”Mitä me oikein aina valitamme?”

Pohdittiin siis sitä, miksi virolaisten käsitys omasta maastaan tuntuu olevan kohtuuttoman huono siihen nähden, kuinka paljon olot ovat kohentuneet etenkin neuvostoajoista.

Aiheesta puhuivat maan uuden perustuslain valmisteluun osallistunut lakimies **Jüri Raidla** ja nykyään Englannissa vaikuttava kansainvälisen politiikan tutkija **Kadri Liik**. Kumpikin osasi kuvata ongelmaa värikkäästi ja monipuolisesti. Mitään lopullista selitystä heillä ei siihen ollut, vastauksesta puhumattakaan.

Alustajat tekivät selvän eron asiallisen kritiikin ja jatkuvan valittamisen välillä. Kritiikille on ominaista, että esittäjä pyrkii ongelman osoittamisen lisäksi tarjoamaan siihen ratkaisua. Valittajat eivät parannuksia tai uudistuksia tarjoa – he vain uskottelevat itselleen ja muille, että asiat ovat tosi huonosti.

Onko rima liian korkealla?

Kolme näkökohtaa jäi erityisesti mieleen: EU tukee Viron kehitystä niin vahvasti, ettei maan johtajien tarvitse omatoimisesti ryhtyä muihin kuin kosmeettisiin uudistuksiin; poliittinen eliitti uskoo tietävänsä asiat aina paremmin kuin kansalaiset, tekee kaiken kuten parhaaksi katsoo, kommunikoi ylimielisesti ja huonosti – ja jättää kansalaisyhteiskunnan mielipiteet huomiotta; kansalaiset puolestaan vertaavat oloja pohjoismaihin ja Saksaan – eivät esimerkiksi eteläisiin naapureihin – ja näin alentavana koettu jälkeenjääneisyys korostuu.

Muiden vaikuttajien joukossa keskustelua seurasi maan pitkäaikaisin pääministeri **Andrus Ansip**.

Hän oli juuri jättänyt eronpyyntönsä ja toimi viimeisiä päiviä toimitusministeriön johdossa samaan aikaan, kun samassa rakennuksessa neuvoteltiin uuden hallituksen pohjasta ja ohjelmasta.

Miten tähän oli tultu? Samalla kun Ansip jätti eronpyyntönsä, EU:n komission varapuheenjohtaja **Siim Kallas** ilmoitti olevansa valmis muodostamaan uuden hallituksen.

”Poikien kesken” oli näet sovittu, että Ansip ottaa Kallasin paikan ensin pätkäkomissaarina ja EU-vaalien jälkeen varsinaisena komissaarina. Kallas puolestaan nostettaisiin ensi vuonna pääministerin paikalta presidentiksi.

Ongelmana ajankohta

Operaatioon lähdettiin vain ja ainoastaan Reformipuolueen hiipuvan kannatuksen saamiseksi uuteen nousuun – ja se pantiin toimeen, vaikka maa oli jo joutunut keskelle uuden itsenäisyyden ajan pahinta kansainvälispoliittista kriisiä.

Kävi myös ilmi, että hallituspohja vaihdettaisiin. Kun Postimeehen tilaisuuden yhteydessä keskustelin sosialidemokraattien varapuheenjohtajan **Indrek Saaren** kanssa, hän vahvisti, että neuvotteluja käydään vain kahden puolueen, Reformin ja sosialidemokraattien kesken – Ansipin hallituksessa oikeistoa edustanut IRL sysättäisiin oppositioon.

Neuvottelutulos oli sinettiä vaille valmis. Loppumetreillä hiottiin enää sosialidemokraattien vaatimusta lapsilisien nostamisesta, ulkopolitiikan tyylin ja retoriikan muuttamisesta sekä siitä tavasta, jolla uusi hallitus jatkossa kävisi keskustelua parlamentin, puolueiden ja kansalaisyhteiskunnan kanssa.

Ja sitten kaikki meni uusiksi. Siim Kallas sai tarpeekseen häntä kohtaan mediassa esitetystä arvostelusta, otti taksin lentokentälle ja ilmoitti, ettei ole käytettävissä sen paremmin uuden hallituksen pääministeriksi kuin uudeksi presidentiksikään.

Ansip jäi odottelemaan EU-vaalien jälkeistä aikaa ja puoluejohto äänesti kahdesta yhtä kokemattomasta ehdokkaasta uudeksi pääministeriksi 34-vuotiaan sosiaaliministerin **Taavi Röivaksen**.

Uusi hallitus, testaamaton hallituspohja ja kokematon pääministeri – se ei ole erityisen onnistunut yhdistelmä aikana, jolloin kansainvälinen tilanne kiristyy nopeasti.

JARMO MÄKELÄ on ulkomaantoimittaja.